

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 35.071.2

DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2021.3/01>**Кравченко С.О.**

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

ОЦІНЮВАННЯ СУСПІЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЧЕРЕЗ ПОКАЗНИКИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ: МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ

У статті узагальнено міжнародні підходи й відповідні методики оцінювання людського розвитку, що відображають суспільну ефективність публічного управління в людському вимірі. Найбільш відомим серед них є Індекс людського розвитку ООН, що широко використовується урядами країн. Цей індекс включає чотири інтегровані показники, що характеризують досягнення країни за трьома основними напрямками, такими як здоров'я і довголіття, знання та гідний життєвий рівень. Світовий банк використовує для порівняння країн 1600 індикаторів соціально-економічного розвитку, що поділені на 6 предметних галузей: бідність і нерівність; населення; навколишнє середовище; економіка; держава та ринок; глобальні зв'язки.

Виділено найбільш авторитетні показники, що оцінюють економічний вимір ефективності публічного управління. Зокрема, інтегральним економічним показником є Індекс глобальної конкурентоспроможності, що розраховується на основі результатів глобального опитування керівників бізнесових структур, загальнодоступних статистичних даних і результатів досліджень впливових міжнародних організацій. Індикатор Світового банку «Ведення бізнесу» відображає сприятливість умов ведення бізнесу, оцінює правові норми з погляду розширення або обмеження підприємницької діяльності. Організація Heritage Foundation розраховує Індекс економічної свободи на основі оцінювання 12 чинників, що згруповані в 4 категорії: верховенство права; рівень втручання уряду; ефективність регулювання; відкритість ринку. Визначено, що політичні аспекти ефективності публічного управління відображають Індикатор стану свободи організації «Freedom house» й Індекс сприйняття корупції.

На основі узагальнення розглянутих підходів зроблено висновок, що жоден із них не охоплює всіх вимірів суспільного розвитку. Отже, для об'єктивного оцінювання ефективності публічного управління в людському вимірі необхідно розробити й використовувати систему ключових показників з усіх чотирьох сфер суспільного життя – політичної, економічної, соціальної, духовної. В основу розробки цієї системи показників доцільно покласти Індекс людського розвитку ООН, ключові показники розвитку країн Світового банку, Індекс глобальної конкурентоспроможності, Індикатор стану свободи «Freedom house», інші відомі інтегральні індекси та наукові розробки у відповідній галузі. Така інтегрована система показників людського розвитку може бути хорошою основою для розробки стратегічного документа щодо довгострокового розвитку України, а надалі для щорічного моніторингу й оцінювання ефективності реалізації відповідних стратегічних цілей.

Ключові слова: ефективність публічного управління, людський розвиток, якість життя, оцінювання суспільного розвитку, міжнародні підходи.

Постановка проблеми. Відповідно до положень Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, у результаті перетворень вітчизняна управлінська система має стати більш ефективною та підзвітною

громадянам, працювати в інтересах суспільства, забезпечувати сталий розвиток країни, оскільки дієва й ефективна система державного управління є одним із основних чинників конкурентоспроможності держави та передумовою європейської

інтеграції [2]. Досягнення проголошеної мети потребує, серед іншого, запровадження дієвих підходів до оцінювання ефективності публічного управління. Виходячи з ідеології служіння суспільству, роботу владних інститутів можна вважати суспільно ефективною лише за умови підвищення рівня суспільного розвитку в людському вимірі. Це повною мірою стосується України, оскільки вітчизняна система публічного управління залишається далекою від досконалості з погляду потреб, інтересів та очікувань суспільства. Отже, розробка відповідних механізмів її оцінювання видається вкрай актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній науці фундаментальні напрацювання щодо ефективності публічного управління, у тому числі суспільної, ґрунтовно представлені в дослідженнях Г. Атаманчука, В. Бакуменка, В. Бодрова, Д. Дзвінчука, О. Євмешкіної, В. Малиновського, П. Надолішнього, Н. Нижник, О. Оболенського, Л. Приходченко, В. Цветкова та ін. Основні поняття за відповідною проблематикою викладені в Енциклопедії державного управління й Енциклопедичному словнику з державного управління. З іншого боку, міжнародні організації використовують низку підходів до вимірювання людського розвитку, узагальнення яких може бути основою оцінювання суспільної ефективності діяльності системи органів публічної влади в Україні.

Постановка завдання. Мета статті – узагальнення міжнародних підходів до оцінювання суспільної ефективності публічного управління в людському вимірі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальна суспільна ефективність публічного управління найбільш близька до понять соціальної справедливості й суспільного блага, людського розвитку. Оцінювання цієї ефективності можливе через порівняння динаміки розвитку України з іншими країнами, особливо тими, які мали схожі стартові умови. У міжнародній практиці вироблено низку підходів і відповідних методик оцінювання людського розвитку. Вони якраз і відображають ефективність роботи публічних інститутів у людському вимірі, оскільки ці інститути в підсумку покликані забезпечувати якість життя та можливості для розвитку громадян країни.

Одні з підходів, що використовуються на міжнародному рівні, визнані як найбільш авторитетні та беруться до уваги урядами, а інші вважаються

лише цікавими міжнародними дослідженнями. До останніх належить, наприклад, досить популярний Глобальний індекс щастя (Happy Planet Index), розроблений Британською громадською організацією «Фонд нової економіки». Індекс відображає добробут людей і стан навколишнього середовища в різних країнах світу. Головним завданням індексу його автори називають реальне відображення якості життя, оскільки кінцева мета більшості людей не бути багатими, а жити довго, бути щасливими й здоровими. Індекс включає такі чотири загальних показники людського розвитку [14]:

– добробут – наскільки люди в кожній країні відчують задоволеність життям загалом, визначається на основі спеціального опитування, вимірюється в балах від 0 до 10;

– очікувана тривалість життя – скільки років у середньому, як очікується, проживе людина в кожній країні, визначається на основі даних досліджень ООН;

– нерівність можливостей – нерівність між людьми в країні за тривалістю життя й відчуттям щастя, визначається на основі оцінки внеску в очікувану тривалість життя й добробут;

– екологічний слід – середній ступінь впливу жителів у кожній країні на навколишнє середовище, визначається на основі даних міжнародної організації «Глобальна екологічна мережа» (Global Footprint Network).

На думку розробників, індекс являє собою альтернативне бачення якості життя людей, оскільки дає більш чітке уявлення про життя людей через вимірювання їхньої тривалості життя, суб'єктивного відчуття її якості, а також нерівності в цих питаннях, а не просто середніх значень. Індекс також ураховує кількість природних ресурсів, що використовуються для досягнення якості життя, тому показує, де благополуччя досягається стійко. Наприклад, у західних країнах досягнуті високі рівні тривалості життя й добробуту, але за рахунок сильного негативного впливу на екологію. За результатами дослідження 2016 року, найбільший Глобальний індекс щастя мали такі три країни: Коста Ріка – 44,7 бали; Мексика – 40,7 бали; Колумбія – 40,7 бали. Натомість Україна поділила 68–70 місця з показником 26,4 бали [15].

Світовий банк використовує для порівняння країн 1600 індикаторів світового розвитку (World Development Indicators). Вони покликані допомагати аналітикам, виробникам політики, науковцям, державним посадовцям скласти уявлення про всі аспекти розвитку в міжнародному масштабі як

в історичному розрізі, так і з погляду сучасності, розуміти тенденції та відслідковувати досягнення глобальних цілей з наголосом на боротьбі з бідністю. Зазначені індикатори поділені на 6 предметних галузей, а саме [5]:

- бідність і нерівність – показує ступінь бідності відповідно до національного та міжнародного трактування, а також економічну нерівність у доходах і добробуті всередині й між країнами та регіонами;

- населення – індикатори, що разом формують портрет суспільного прогресу у світі й охоплюють освіту, здоров'я, народжуваність, смертність, зайнятість і безробіття, соціальний захист, демографію, міграцію та гендерні аспекти;

- навколишнє середовище – індикатори, що разом відображають зміни клімату та вплив людської діяльності й екологію планети, охоплюють використання природних ресурсів, таких як вода й енергія, деградацію природного середовища, в тому числі забруднення, скорочення лісів, погіршення умов життя;

- економіка – індикатори національної економіки, включаючи ВВП, ВНД, формування капіталу, а також національні рахунки, державні фінанси, споживання товарів і послуг тощо, які допомагають вимірювати структуру та зростання економік країн;

- держава та ринок – індикатори приватних інвестицій, публічного сектору економіки, фінансової системи, комунікацій, транспортної інфраструктури, науки й технологій, що дають уявлення про умови для бізнесу в країнах, функціонування урядових інститутів, поширення нових технологій;

- глобальні зв'язки – індикатори розміру та напрямів економічних потоків і зв'язків, такі як торгівля, туризм, міграція, грошові потоки, державний борг, економічне вирівнювання, що відображають процеси й інститути співробітництва, які сприяють процвітанню економіки.

Найбільш відомим інтегральним показником людського розвитку є Індекс людського розвитку ООН, що широко використовується урядами країн. Уперше він був оприлюднений у Доповіді про людський розвиток, що вийшла в 1990 р. Далі такі доповіді стали щорічними, тому з 1990 р. кожного року ООН обчислює цей індекс. Його основою є розуміння людського розвитку як процесу розширення свободи людей жити довгим, здоровим і творчим життям, здійснювати інші цілі, що, на їхню думку, мають цінність, брати активну участь у забезпеченні справедливості та стійкості розвитку на нашій спільній планеті.

Виходячи із цього визначення, Індекс людського розвитку є узагальненою характеристикою досягнень країни за трьома основними напрямками – здоров'я і довголіття, знання та гідний життєвий рівень. Відповідно, індекс включає чотири інтегровані показники, які з 2010 р. були дещо модифіковані й сьогодні є такими [4, с. 256]:

- очікувана тривалість життя при народженні у роках;

- середня тривалість навчання в роках;

- очікувана тривалість навчання в роках;

- річний валовий національний дохід на душу населення за паритетом купівельної спроможності в доларах США.

За даними Доповіді ООН про людський розвиток 2020 р., перші три місця посіли такі країни: Норвегія – 0,957; Ірландія – 0,955; Швейцарія – 0,955. Україна за цією доповіддю поділила 74–77 місця серед 189 країн, дані про які включені в документ, з індексом людського розвитку 0,779. У цій доповіді країни поділені на 4 великі групи, а саме: країни з дуже високим; високим; середнім; низьким рівнем людського розвитку. Україна за цією класифікацією належить до країн з високим рівнем людського розвитку [3, с. 16].

Політичні аспекти ефективності публічного управління пов'язані з такими явищами, як механізм поділу влади, її легітимність, рівень участі громадян в управлінні тощо. У цьому зв'язку міжнародна організація «Freedom house» оцінює країни за двома групами показників, що відображають ступінь забезпечення політичних прав (10 показників) і громадянських свобод (15 показників) [10]. Перша група показників включає такі напрями, як виборчі процеси, політичний плюралізм та участь громадян, функціонування урядових структур. Друга група показників включає такі напрями, як свобода слова та совісті, свобода асоціацій та організацій, верховенство права й особисті свободи. Кожен показник розраховується за 4-бальною шкалою (0 – найнижчий ступінь забезпечення, 4 – найвищий). Підсумковим є Індикатор стану свободи в тій чи іншій країні, максимальне значення якого може дорівнювати 100, а мінімальне – 0. За цим індикатором країни поділені на три категорії: вільні; частково вільні; не вільні. Україна за результатами 2020 р. віднесена до частково вільних країн з індикатором стану свободи 60 балів. При цьому значення ступеня забезпечення політичних прав обчислене у 26 балів, ступеня забезпечення громадянських свобод – у 34 бали [9].

Економічний вимір ефективності публічного управління відображається через показники виробництва й розподілу національного багатства, відкритості економіки, свободи підприємництва й торгівлі тощо. У світі авторитетним інтегральним економічним показником виступає Індекс глобальної конкурентоспроможності, що розраховує Світовий економічний форум. Індекс включає 103 змінних, поділених на 12 таких груп [11]:

1. Якість публічних інститутів, що охоплює безпеку, соціальний капітал, систему стримувань і противаг, функціонування публічного сектору, прозорість державної діяльності, захист прав власності, якість корпоративного управління, орієнтація уряду на майбутнє.

2. Інфраструктура, зокрема транспорт і послуги.

3. Рівень інформатизації, в тому числі, Інтернет і мобільний зв'язок.

4. Макроекономічна стабільність, а саме інфляція та динаміка державного боргу.

5. Здоров'я, зокрема очікувана тривалість здорового життя.

6. Професійна підготовка, що включає середню й очікувану тривалість навчання, підготовку робочої сили в теперішній час і в майбутньому.

7. Ринок товарів і послуг, зокрема ступінь конкурентності економічного середовища, відкритість торгівлі.

8. Ринок праці, а саме практики найму та звільнення, політика розвитку ринку праці, права працівників, трудова мобільність, співвідношення праці та заробітної плати, якість кадрового менеджменту тощо.

9. Розвиненість фінансової системи, зокрема капіталізація ринку, ринок страхування, стабільність банківської системи, кредитування, наявність венчурного капіталу тощо.

10. Розмір внутрішнього ринку, що включає розмір ВВП, імпорту товарів і послуг.

11. Розвиток бізнесу, зокрема вартість і час відкриття власної справи, регуляторна база, зростання частки інноваційних підприємств, підприємницькі ризики, наявність підприємств з передовими технологіями тощо.

12. Інноваційний потенціал, що включає розвиток кластерів, спільні підприємства, міжсекторне співробітництво, розвиток наукових досліджень, патентну діяльність, державні видатки та дослідження й розробки тощо.

Індекс глобальної конкурентоспроможності відображає порівняльний економічний розвиток

країн світу та розраховується на основі результатів глобального опитування керівників бізнесових структур, загальнодоступних статистичних даних і результатів досліджень впливових міжнародних організацій. Відповідно до Звіту 2019 р., перші три місця посіли такі країни: Сінгапур – 85 балів із 100 можливих; США – 84; Гонконг – 83. Натомість Індекс глобальної конкурентоспроможності України становить 57 балів, наша країна посідає 85 місце серед 141 країни, що включені у звіт. При цьому, згідно з даними звіту, інституційне забезпечення конкурентоспроможності нашої держави виглядає досить слабким, а саме 48 балів із 100 можливих. Зокрема, корупція – 104 місце; довгострокове бачення уряду – 104 місце; незалежність судової влади – 105 місце; електронна участь громадян – 72 місце; чіткість стандартів обліку й аудиту – 118 місце й деякі інші, що стосуються саме суспільної ефективності публічного управління [13, с. 571].

Важливу роль у вимірюванні економічної ефективності публічного управління відіграє індикатор Світового банку «Ведення бізнесу» (Doing Business), що відображає сприятливість умов ведення бізнесу, оцінює правові норми з погляду розширення або обмеження підприємницької діяльності. При цьому використовуються кількісні показники, що оцінюють рівень сприятливості правових норм для підприємницької діяльності й захисту прав власності за 12 такими стадіями життєвого циклу приватних підприємств [8]:

1. Створення підприємств – ураховує всі процедури, які повинен пройти підприємець, що приступає до створення промислової або торговельної компанії відповідно до вимог законодавства або загальноприйнятої практики, а також строки й витрати для виконання таких процедур, мінімальний розмір оплачуваного статутного капіталу.

2. Одержання дозволів на будівництво – охоплює всі процедури, які повинна пройти будівельна компанія, щоб побудувати складське приміщення, у тому числі час і вартість проходження процедури.

3. Підключення до системи електропостачання – оцінює всі процедури, через які має пройти підприємство, щоб на постійній основі підключитися до системи електропостачання й забезпечити постачання електроенергії.

4. Реєстрація власності – включає всю послідовність процедур, які компанія повинна виконати, щоб придбати об'єкт нерухомості в іншої компанії, а також щоб одержати відповідні права

власності й мати можливість далі використовувати це майно для розширення бізнесу-діяльності як заставу при одержанні нових кредитів або для продажу майна іншій компанії.

5. Одержання кредитів – вимірює наявність норм, які полегшують надання позик у межах законодавства про заставне забезпечення й банкрутство, а також охоплення, обсяг і доступність кредитної інформації, яку можна одержати через кредитні бюро або кредитні реєстри.

6. Захист міноритарних інвесторів – оцінює ступінь захисту міноритарних акціонерів у випадку конфлікту інтересів, а також права інвесторів у корпоративному управлінні.

7. Оподаткування – аналізує податки й обов'язкові відрахування, які підприємство середніх розмірів має сплатити у відповідному році, а також адміністративний тягар, пов'язаний зі сплатою податків і відрахувань, процеси після подачі звітності й сплати податків.

8. Міжнародна торгівля – ураховує часові й фінансові витрати на організацію та забезпечення експорту й імпорту товарів.

9. Забезпечення виконання контрактів – оцінює часові й фінансові витрати для вирішення спору в суді першої інстанції.

10. Вирішення неплатоспроможності – аналізує часові й фінансові витрати, а також кінцевий результат процесу вирішення неплатоспроможності, у якому всі учасники є місцевими підприємствами.

11. Наймання робочої сили, що оцінює трудове законодавство з питань захисту працівників від неправомірних звільнень, експлуатації та дискримінації.

12. Укладання контрактів з урядовими структурами, що охоплює питання ефективності, прозорості й конкурентності публічних закупівель.

Відповідно до Звіту 2020 р., перші три місця за індикатором «Ведення бізнесу» посіли такі країни: Нова Зеландія – 87 балів; Сінгапур – 86 балів; Гонконг і Данія – 85 балів. Натомість Україна посіла 64 місце серед 190 країн, що включені у звіт, зі значенням індикатора 70 балів [7, с. 4].

Організація Heritage Foundation розраховує відомий Індекс економічної свободи, що відображає економічний вимір суспільної ефективності публічного управління. Індекс розраховується на основі оцінювання 12 чинників, що є основою економічної свободи країн світу й згруповані в 4 категорії: верховенство права (права власності, ефективність судочинства та цілісність уряду); рівень втручання уряду (податковий тягар,

державні витрати та фіскальне здоров'я); ефективність регулювання (свобода бізнесу, свобода праці та монетарна свобода); відкритість ринку (свобода торгівлі, свобода інвестування та фінансова свобода). Усі країни світу в цьому індексі розділені на 5 умовних груп – «з вільною економікою», «з переважно вільною економікою», «з помірно вільною економікою», «переважно невольною економікою», «з невольною економікою» [16]. За даними 2019 р., найбільш економічно вільними країнами визнані Гонконг – 90 балів, Сінгапур – 89 балів, Нова Зеландія – 84 бали. Україна за Індексом економічної свободи набрала 52 бали, посіла 147 місце серед 180 країн і визнана країною з переважно невольною економікою [12, с. 21].

Визнаним показником суспільної ефективності публічного управління у світі вважається Індекс сприйняття корупції, оскільки явище корупції негативно впливає на всі сфери суспільного життя, є серйозною перешкодою для здійснення будь-яких масштабних суспільних змін і становить загрозу національній безпеці. Цей індекс розраховує найавторитетніша міжнародна антикорупційна організація Transparency International з 1995 р. Теоретично Індекс сприйняття корупції може перебувати в межах від 0 до 100 балів, де 0 означає суцільну корумпованість суспільства, а 100 – повну відсутність корупції [1, с. 25]. У 2020 р. перші місця за цим індексом як найменш корумповані країни посіли Нова Зеландія і Данія (88 балів), Фінляндія, Швейцарія, Сінгапур і Швеція (85 балів). Індекс сприйняття корупції України за 2020 р. становив 33 бали, за цим показником Україна поділила 117–122 місця серед 179 країн разом із Єгиптом, Замбією, Непалом, Сьєрра-Леоне та Есватіні [6].

Висновки. Узагальнення розглянутих підходів показує, що рівень суспільного розвитку в людському вимірі є багатоаспектною інтегральною характеристикою, що проявляється в усіх сферах суспільного життя. Жоден із наявних відомих у світі підходів не охоплює всіх вимірів суспільного розвитку. Наприклад, Індекс людського розвитку є недостатнім для вимірювання рівня розвитку країни, оскільки людський розвиток є значно ширшим поняттям, охоплюючи багато інших політичних, соціальних і духовно-культурних аспектів. Цей індекс може дати лише загальне приблизне уявлення за деякими ключовими питаннями людського розвитку, а більш повна його картина потребує аналізу інших показників.

Отже, для об'єктивного оцінювання ефективності публічного управління в людському вимірі

необхідно розробити та використовувати систему ключових показників з усіх чотирьох сфер суспільного життя – політичної, економічної, соціальної, духовної. В основу розробки такої системи показників доцільно покласти Індекс людського розвитку ООН, ключові показники розвитку країн Світового банку, Індекс глобальної конкурентоспроможності, Індикатор стану свободи «Freedom house», інші відомі інтегральні індекси та наукові розробки у відповідній галузі. Оцінювання суспільної ефективності публічного управління необхідно здійснювати саме за цією системою показників, а не за суто економічними показниками, такими як ВВП, темпи економічного зростання тощо.

Для України це видається дуже важливим, оскільки сьогодні в нашій державі не проводиться та й навіть не ставиться питання про оцінювання суспільної ефективності публічного управління загалом з позицій його здатності сприяти підвищенню якості життя громадян. У цьому зв'язку подальші дослідження доцільно спрямовувати на формування інтегрованої системи показників людського розвитку, що може бути хорошою основою для розробки стратегічного документа щодо довгострокового розвитку України, а надалі для щорічного моніторингу й оцінювання ефективності реалізації відповідних стратегічних цілей.

Список літератури:

1. Антикоруційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні : навчальний посібник / І.С. Бондар, В.Г. Горник, С.О. Кравченко, В.В. Кравченко. Київ : Ліра-К, 2016. 192 с.
2. Деякі питання реформування державного управління України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р / Кабінет Міністрів України. *Урядовий кур'єр*. 27 липня 2016 р.
3. Доклад о человеческом развитии 2020. Следующий рубеж: человеческое развитие и антропоцен : резюме / П. Консейсао и др. Нью-Йорк : ПРООН, 2020. 23 с.
4. Інноваційно-інвестиційний розвиток суспільства : навчальний посібник / кол. авт.: А.М. Михненко (кер. авт. кол.), В.М. Мартиненко, С.О. Кравченко та ін. Київ : УкрСІЧ, 2014. 330 с.
5. About World Development Indicators. URL: <http://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/about-world-development-indicators.html> (дата звернення: 20.04.2021).
6. Corruption Perceptions Index 2020. URL: <http://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl> (дата звернення: 16.04.2021).
7. Doing Business 2020. Comparing Business Regulation in 190 Economies / ed. by Djankov S. Washington : World Bank, 2020. 135 p.
8. Doing Business 2020. URL: <http://russian.doingbusiness.org/ru/doingbusiness> (дата звернення: 05.05.2021).
9. Freedom in the World report. Countries and Territories. URL: <http://freedomhouse.org/countries/freedom-world/scores?sort=asc&order=Country> (дата звернення: 20.04.2021).
10. Freedom in the World Research Methodology. URL: <http://freedomhouse.org/reports/freedom-world/freedom-world-research-methodology> (дата звернення: 20.05.2021).
11. Global Competitiveness Report 2019: How to end a lost decade of productivity growth. URL: <http://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth> (дата звернення: 16.05.2021).
12. Miller T., Kim A., Roberts J. 2019 Index of Economic Freedom. Washington : The Heritage Foundation, 2019. 474 p.
13. The Global Competitiveness Report 2019 / ed. by Schwab K. Geneva : World Economic Forum, 2019. 648 p.
14. The Happy Planet Index 2016. A global index of sustainable wellbeing. URL: <http://happyplanetindex.org/s/Briefing-paper-HPI-2016.pdf> (дата звернення: 01.06.2021).
15. The Happy Planet Index 2016. Data file. URL: <http://happyplanetindex.org/s/hpi-data-2016.xlsx> (дата звернення: 01.06.2021).
16. The Heritage Foundation: Індекс економічної свободи. URL: <http://ueff.org/uk/indeksy/75-indeks-ekonomichnoi-svobody-ukrainy> (дата звернення: 05.06.2021).

Kravchenko S.O. SOCIAL EFFICIENCY EVALUATING OF PUBLIC GOVERNANCE WITH HUMAN DEVELOPMENT INDICATORS: INTERNATIONAL APPROACHES

The article generalizes international approaches and appropriate techniques of human development evaluating. These approaches reflect social efficiency of public governance in human dimension. The UN Human development index is the most famous among them and is used widely by national governments. It includes four integrated indicators that characterize country achievements in three main directions, namely, health and longevity, knowledge and decent standard of living. The World Bank compares countries with

1600 indicators of socio-economic development dividing into six subject branches: poverty and non-equality; population; environment; economy; state and market; global relations.

The most authoritative indicators for efficiency evaluating of public governance in economy dimension are selected. In particular, Global Competitiveness Index is the integrated economy indicator. It is calculated based on global poll results of business executives, widespread statistical data, and research results of influential international organizations. The Doing Business Indicator reflects an usefulness of doing business conditions, assesses legal norms in the view of expansion or limitation for entrepreneurial activity. The Heritage Foundation organization calculates Index of Economic Freedom based on evaluating of 12 factors grouped into 4 categories, namely, rule of law, level of government intervention, regulation efficiency, market openness. It is determined that Freedom Status Indicator and Corruption Perception Index reflect political aspects of efficiency of public governance. Appropriate researches is made accordingly by “Freedom house” and “Transparency International” international organizations.

Conclusion is made based on generalization of mentioned approaches that no one of them covers all dimensions of society development. Thus, elaboration and application of key indicators system covering all spheres of society, namely, political, economic, social, and humanitarian, is necessary for correct efficiency evaluating of public governance in human dimension. This indicators system is expedient to form on the base of UN Human development index, main World Bank socio-economic indicators, Global Competitiveness Index, Freedom Status Indicator, other famous integrated indexes, and scientific researches in this direction. Such general system of human development indicators seems to be a good framework for designing of long-term strategic document of Ukraine development, and then – for annual monitoring and evaluating of efficiency of strategic goals implementation.

Key words: *efficiency of public governance, human development, quality of life, society development evaluating, international approaches.*